

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:
za celo leto . R 8.—
za pol leta . R 4.50—
za četrt leta . R 2.50—
za 1 mesec . R 7.—
Za Ljubljano mesečno 7.—
Uredništvo in uprava:
Ropitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Veličastno zborovanje zastopnikov krščanskega ljudstva.

2500 zastopnikov iz vseh delov Slovenije.

Ljubljana, 7. aprila. Današnje zborovanje zastopnikov Ljudske stranke je bila najslavnejša manifestacija krščanskega slovenskega ljudstva. Dvorana in galerije so bile nabito polne. Cenilo se je okrog 2500 zborovalcev.

Viharno pozdravljen otvoril zborovanje dr. Korošec, ki pozdravlja zastopnike iz vseh delov Slovenije, osobito Prekmurce, ki jih je došlo na zborovanje 12. Gromovito odobravanje je sledilo pozdravu Stjepana Barića, predsednika seljačke demokracije na Hrvatskem. Navzoči so bili vsi slovenski ministri, poverjeniki z deželnim predsednikom na čelu.

Splošne socialne politične zahteve.

1. Popolna rešitev socialnega vprašanja je mogoča le na temeljih krščanskih načel, zato nobena socialna struja, ki temelji na podlagi materialističnega svobodomiselstva ne bo zmogla popolne rešitve socialnega vprašanja.

2. Socialna blaginja zahteva, da se v zakonodaji bolj in bolj uveljavijo veliki socialni zakoni dela; splošna dolžnost dela, delu pošten zaslužek; kdor pa ne dela, naj tudi ne je.

3. Na vse dohodke brez dela naj se uvede progresiven davek. Mesto dosedanjih indirektnih davkov, ki zadevajo v prvi vrsti delovne produktivne sloje, naj se uvedejo progresivni dohodninski, premoženjski in zapuščinski davki. Davčni minimum teh davkov naj bo razmeroma visok. Nujno je, da se čim prej modernizira in reformira davčni sistem neposrednih davkov — ker dotični davki ne odgovarjajo niti daleko sedanjim dejanskim razmeram in potrebam časa. Predvsem je nujno — da se eksistenčni minimum zviša od 1600 K na 12.000 K in začetna obdajena meja za plačarino od 6400 K na 18.000 K, ker drugače bi moral plačati že vsak delavec — hlapec etc. dohodnino in plačarino. Plačarina naj bo za vse osebe — doklad prosta!

Odmera davkov naj se ne vrši več na podlagi poročil tajnih zaupnikov, marveč naj občine volijo svoje zastopnike v komisije, ki naj določajo odmero davkov. Isto velja za prizivne komisije.

Zahtevamo, da se doslej za l. 1919 odmerjeni in s silo iztirjani davki na novo odmerijo na podlagi novih preiskav in zaslišanj, ki naj bodo javna.

Zahtevamo, da se davki v celji državi izenačijo, da ne bo le slovenski del države dolžan nositi ogromnih bremen dohodninskega davka.

Nujno je, da se postavijo novi davčni zakoni, ki v višji meri pritegnejo k obdač-

Za predsednika zbora je bil izvoljen dr. Korošec, za podpredsednika posl. Gostinčar in posl. Brodar.

Nato je tajnik Ljudske stranke dr. Kulovec podal poročilo tajništva, nakar je poročal dr. Korošec o položaju. Naznanil je, da se uvede davek na vojne dobičke in pa da se izvrše volitve najkasneje začetkom julija. Še prej se bo enkrat parlamentu nudila prilika, da dela.

Nato je poročal dr. Mohorič o resolucijah, ki so jih včeraj sklenili delegati.

Izmed resolucij navajamo resolucije socialno političnega odseka:

bi one osebe, ki si pridobije visoke dohodke brez dela, le potom špekulacije v škodo drugih produktivno delujočih slojev.

4. Država — ki pa bodi socialno pravično urejena — naj s pametnimi socialnimi zakoni preprečuje vsako izkoriščanje. Nad kapitalističnim gospodarstvom naj izvršuje strogo socialno kontrolo; skrbi naj ne le za varstvo delavcev in nastavljenec, temveč naj nadzoruje in ureja tudi proizvodnjo in promet, plače in cene.

5. Načelno naj se prizna uslužbencem industrijskih podjetij pravica, da sodelujejo pri upravi ter so udeleženi na dohodkih.

6. Premogovniki, rudniki, plavži in, kjer kaže socialna korist, tudi druga podjetja, naj se podružabijo. Njih uprava naj se pa izroči upravnim odborom, sestavljenim iz zastopnikov javnih oblasti ter iz zastopnikov delavcev, uradnikov in konsumentov. Zastopniki naj se volijo po proporciji. Če je podjetje primerno za združen obrat, naj se pozadruži. Zasebne zavarovalnice naj se podružavijo.

7. Uvede naj se splošno socialno zavarovanje, ki bo združevalo vse vrste socialnega zavarovanja (bolnišnice, nezgodno, starostno, onemoglostno, brezposelnost ter zavarovanje neposkrbljenih svojcev) in ki bi veljalo na splošno za vse državljane, ki jim iz kakega posebnega razloga ni že vnaprej zagotovljena dosmrtna popolna oskrba v kakem javnem zavodu (hiralci, reveži etc.).

8. S posebnim okvirnim zakonom naj se ustvari podlaga, da bodo pokrajinske oblasti uspešno mogle delovati na to, kolikor možno vsaki družini omogočiti, da si ustanovi lasten dom. V tem smislu naj se izvajata tudi agrarna reforma. Da bo razdelitev veleposestev celoti ljudstva res socialno koristila, je potrebno, da se onemogoči špekulacija z zemljišči.

Nekaj nujnih delavskih zahtev.

1. Ustanovi naj se čimprej delavska zbornica, ki imej nalogo, pročitati in nadzirati delavske odnose v podjetjih, ki naj izreka svoje mnenje o vladnih načrtih za delavske postavbe in ki naj postavodajalnim zborom tudi sama predlaga načrte za delavsko postavodajo.

2. S sodelovanjem vladnih organov naj se ustanove posebne paritetne komisije, obstoječe iz zastopnikov javne oblasti, delavskih organizacij ter delodajalcev, ki naj proučuje cene življenjskim potrebščinam ter temu primerno določa minimalne plače za delavstvo. — Na podoben način naj se ustanove delavska razsodišča, ki naj razsodijo spore med delavstvom in delodajalci.

3. Varstvo žensk in otrok v obrtnih in

industrijskih podjetjih ter v domači industriji oziroma obrti naj se nasplošno razširi in ojači. V industrijskih in obrtnih strokah, kjer delo mater izključuje, da bi mogla v polni meri izvrševati svoje materinske in gospodinske dolžnosti naj se jim delo načelno prepove. Začasne izjeme naj se dovolijo samo za slučaje, kjer bi vsled dejanskih razmer taka prepoved ogrozila preživljanje delavskih rodbin.

4. Za celo državo naj se določijo glavne smernice enotne, vsem modernim zahtevam odgovarjajoče socialne zakonodaje. Pri tem naj se skuša doseči, da čimprej dobimo enotno delavsko pravo, ki naj vsebuje vso zakonodajo, ki se tiče delavskih zadev.

Velika stavka v Trstu.

Trst, 6. aprila. Tržaški mestni uslužbenci so že pred meseci stavili svoje zahteve, ki jih jim je mestna upravna oblast tudi priznala. Toda z izvršitvijo so odlašali in sedaj je izredni mestni komisar conte Noris te zahteve naravnost odklonil. Nato

so mestni uslužbenci 4. t. m. dopoldne sklicali v gledališču Fenice shod, kjer so soglasno sklenili generalno stavko, katero so začeli izvrševati na mestu: elektrarna, plinarna in druga podjetja so ustavila obrat, tramvajski vozovi so obstali sredi pro-

ge, po hišah je odrekel vodovod in plin za kuhanje. Noben mestni uslužbenec se ni vrnil na delo. Stavka je popolna in stavkajo uslužbenci vodovoda, plinarne, elektrarne, vseh mestnih uradov, tramvaja, otroških zavetišč, zastavljalnice, bolnišnic, sirotišnic, šol; stavkajo policijski stražniki, gasilci in celo grobokopi. V mestnih klavnicah koljejo samo za bolnišnice, a v bolnišnicah dela samo kuhinjsko osebje. Ponoči vlada v mestu popolna tema. Javni lokali se morajo zapirati ob 9. uri zvečer.

LDU Trst, 6. aprila. Izredni komisar za Trst in okolico je izdal proglas na meščanstvo, v katerem opravičuje svoje stališče napram zahtevam stavkujočih, ki bi značile za občino breme 21 milijonov lir. Naglašja, da je bil pripravljen kolikor mogoče zadostiti zahtevam občinskih uslužbencev le z malimi gmotnimi okrajšavami ter sprejeti vse zahtevane reforme moralnega značaja. Obžaluje, da so se občinski uslužbenci spozabili do tako dalekosežnega koraka, ki bo velike škode za vse prebivalstvo. Izraža upanje, da bo stavka le kratka.

LDU Trst, 6. aprila. Policijska oblast je odredila, da se morajo gostilne in kavarne zapirati najkasneje ob enaindvajsetih, in sicer dotlej, dokler ne bo mogoče preskrbeti za dovoljno razsvetljavo.

Reka umira obupa.

Strašen položaj prebivalstva. — Arditi vladajo. — Ponesrečen nov pohod.

LDU Trst, 5. aprila. »Lavoratore« poroča iz Rima o položaju na Reki: Reško poveljništvo je pred par dnevi hotelo zasedeti črto št. Peter—Učka, Kakor vse kaže, so prostovoljci dobili natančna navodila v tem zmislu, toda ne malo se jih je uprlo in so pobegnili v Trst. Ta nameravan pohod je na vsak način v zvezi s položajem na Reki, ki je vsak dan slabši, ter z namerami, ki jih pripisujejo reškemu vrhovnemu poveljništvu, naj se namreč na noben način ne pristane na rešitev, ki jo bo vrhovni svet določil v jadranskem vprašanju, ako ta rešitev ne bi spoštovala dozdnevne volje reškega mesta. S povečanjem zasedenega ozemlja pa je reško poveljništvo tudi hotelo rešiti gospodarsko in prehranjevalno krizo mesta. Tudi finančno vprašanje je zelo težavno za poveljništvo, ki nima lastnih sredstev za izplačevanje pristojbin moštvo in častnikom. Vsled tega je tukajšnji hranilnici moralo zapleniti vsoto poldrugega milijona kron, kar je zbudilo veliko nezadovoljnost. Medtem se nadaljujejo spopadi med monarhističnimi in republikanskimi dobrovoljci. Položaj se je še bolj poslabšal, ker se spor med poveljništvom in Narodnim svetom poostrejuje.

LDU Trst, 5. aprila. »Lavoratore« poroča iz Rima: Z ozirom na težavni položaj, v katerem se nahaja Reka in z ozirom na vest, da d'Annunzio pripravlja nov pohod, je vlada odredila, naj se na meji pri Opatiji zbirajo močne čete.

LDU Trst, 5. aprila. »Lavoratore« pri naša nastopno poročilo o položaju na Reki: Položaj na Reki se vedno bolj poostrejuje. D'Annunzianci uporabljajo vsako sredstvo, da zatrejo v prebivalstvu uporni duh. Prebivalstvo mora molčati in trpeti najhujša nasilja, najžalostnejša preganjanja. Le d'Annunzievi pristaši smejo govoriti in živeti. Oni uživajo vse predpravitve, vse protokcije. Joj onemu, ki si drzne obsojati dejanja d'Annunzijeve pristašev! Takoj jih žigosajo, da so Jugoslovenci, jih opazujejo in prisilijo, da stradajo. Celo poštene meščane ovajajo, da dosežejo njih odgon in da potem prisilijo poštene žene, da zadoščajo njihovi pohotnosti. D'Annunzio razpiplje denar, meče tisočake skozi okno in kupuje dragocene obleke svojim prijateljicam, gospem »dobre družbe«. Reka še ni videla take korupcije. V mestu vlada strašna beda, obup, lakota, Vandalizem slavi orgije. Vse se razbija in pokvarja. Agrarna komisija je morala zatvoriti ljudski vrt, ker so ga arditi pokončevali. Vrtarji so protestirali, toda grozili so jim s

LDU Trst, 6. aprila. »Lavoratore« piše k stavki občinskih nameščencev: Stavka je popolna. Vsi mestni uradi in municipalizirana podjetja so zapuščeni. Vse stavka, od skromnega podrejenega delavca do načelnika oddelka. Ta kompaktnost je izredna, ako se pomisli, da zveza občinskih nameščencev obsega približno 20 kategorij delavcev različne naobrazbe in socialnega stališča. Stavka pravnik, inženir, profesor, učitelj, upravni uradnik, mehanik, kvalificiran in nekvalificiran delavec, tlakar, nameščenec oddelka za javno snago itd. Vse to dokazuje, da vsi občinski nameščenci razumejo, za kaj gre in da splošno obsojajo način, kako je mestna uprava doslej z njimi postopala.

LDU Trst, 6. aprila. Kakor poroča »Lavoratore«, je več nameščencev mestne plinarne in mestnega vodovoda prejelo tale dopis: »Ker ste ustavili delo, ki je za prebivalstvo, za njegovo zdravje in za njegovo življenje neobhodno potrebno, Vam ukazujem, da se takoj povrnete na svoje mesto, ker bi drugače moral postopati proti Vam v zmislu zakona. — Generalni civilni komisar: Mosconi.«

LDU Trst, 6. aprila. »Lavoratore« poroča, da med 7000 mestnimi nastavljenici ni niti deset stavkokazov.

smrtjo. Zelo dosti je arditov, ki imajo svoje ljubice v bolnicah. Nekaj časa so zdravniki to trpeli. Lepega dne pa so protestirali, ker tega niso mogli več trpeti. Da bi tega nikoli ne storili! Arditi so z bombami v rokah pretili, da poženejo bolnico v zrak, ako jim prepovejo vstop v bolnico. — Težki in krvavi spopadi so na dnevnem redu. D'Annunzio ni več gospodar na Reki; suženj je, jetnik svojih arditov. Ni več on, ki poveljuje; pesnik mora poslušati. On podpisuje, drugi poveljujejo. D'Annunzio je žrtev razmer, ki jih je bil zakrivil sam. Oboje pesnik je sluga privržencev, ki bi morali služiti njemu. Toda on se zabava in uprizorja najhujše orgije, dočim se njegove čete na ulici pripravljajo in grabijo za orožje. D'Annunzijeve vojske ni več. Njegova armada se razbija. Sedaj je le še kaotična masa, zmešana, deljena na skupine, ki se pobijajo in sovražijo. Delijo se na takozvane republikance in kraljeve karabinjerje; potem so še arditi, prevarjeni v svojih upih, ker se niso izpolnile dane jim obljube. D'Annunzijeve listi ne vedo, katero pot naj bi ubrali. Z najhujšega nacionalizma so presedlali na d'Annunzijevo boljšeizem. Da, d'Annunzio bi zelo rad podal roko Ljenu, ako bi ga prišel rešit iz zadrege. Vse gre z gorostasno naglico rakovo pot. Denar se ne more več ponarejati, tuja last ne več prisvajati. Mesto je prazno in nudi sliko največje bede. — Pred par dnevi so vojaki hoteli uprizoriti demonstrativen pohod na Kras do Trsta. Toda dobrovoljci so se uprli in host-Venturi se je moral osramočeno umakniti. Na seji, kjer so se posvetovali o pohodu, je karabinjer zahteval, naj se svira kraljeva koračnica. Oglušujoči žvižgi. General Ceccherini se je moral ukloniti karabinjerjem. Nepopisen hrup, žvižgi. Po seji so takozvani republikanski vojaki pretepli karabinjerja. Ti republikanci nočejo več slišati kraljeve koračnice, odkar Barzilai ni več minister. Ne pretiravamo, ako pravimo, da se bodo začeli pobijati vojaki, pripadajoči raznim strujam, ako gre tako dalje. Razmerje je skrajno napeto in vsakdo goji vročo željo priti na površje. — Kaj dela italijanska vlada? Sploh se nič ne briga. Častniki in arditi hodijo na Sušak, ozemlje, ki so ga zasedle takozvane Nittijeve čete in razvijajo svobodno propagando med vojak. Celo reški policijski agenti zasledujejo preko Kantride d'Annunzijeve nasprotnike. — Reka umira. Obupano prebivalstvo ne ve več, kam naj se obrne in koča naj naprosi za pomoč.

Nova pota.

Danes so se zbrali v veliki dvorani Uniona zaupniki krščanskega ljudstva, da dajo smer in praveč bodočemu delu ljudskih organizacij. Včeraj ves dan so zborovali delegati v posameznih odsekih. Za delavsko stvar najvažnejši je bil pač socialno politični odsek, ki je sprejel načelno važne resolucije, ki izražajo najodločnejšo napoved boja vsemu kapitalističnemu gospodarstvu. Celotna stranka, katere zaupniki so danes odobrili te resolucije, se je postavila na stališče socialne države, k naj izvaja nad kapitalističnim gospodarstvom najstrožjo socialno kontrolo.

Celotna ljudska stranka je sprejela kot eno svojih najvažnejših zahtev: Socializacijo, podružabljenje industrijskih podjetij. Pri tej priliki se je z največjim povdorkom izrekla misel enotne fronte vseh delavnih slojev v boju proti izkoriščevalcem dela. V to enotno bojno vrsto spadajo prav tako duševni delavci, kakor kmetje in obrtniki, kakor spadajo v to protikapitalistično vojsko industrijski in drugi delavci.

Razume se, da bodo gotove razlike med temi stanovi še dalje obstojale. Zato bo stvar vsakega teh stanov, da s svojo lastno stanovsko, strokovno in politično organizacijo udeležuje svoje posebne težnje. Vendar sta današnji in včerajšnji dan pokazala, da življenjska potreba vseh teh delov delovnih slojev zahteva skupnega nastopa, skupne odločnosti in skupnih žrtv do zmage.

Mali človek, naj se že nazivlje kmet ali obrtnik, se proletarizira. Tega ni treba, da bi še povdarjali. Življenje nam je dovolj jasno kličo, da v sedanjih razmerah pada samostojni in obrtnik vedno bolj na položaj proletarca. Med tem pa se dviga moč kapitala z orjaško silo. Ta velekapital, ki pije kri vseh delovnih slojev brez razlike, pomeni danes tisto skupno nevarnost, pred katero se morajo združiti vsi poštenj in delavni stanovi. To smo mi vedno povdarjali. Toda potreba je danes postala očitnejša, ko je bila kdaj poprej.

Čisto dobro razumemo, da to zbiranje delovne fronte proti organiziranemu velekapitalu ni vsem po volji. Razumemo srd kapitalističnih priganjačev in plačancev, ki nam očitajo, češ, da smo boljševiki. Ta gospoda meni, da bo oplasila koga poštenih pred korakom, ki meri na nova pota naše organizacije. In vendar je jasno za nas, da današnji in včerajšnji sklepi naših delegatov in zaupnikov ne pomenijo drugega ko dosleden korak dalje, korak na poti, na kateri smo stopili najprej pod dr. Krekom s svojim združništvom in s svojim bojem proti oderuštvi in izkoriščevanju. Tudi takrat so nas ovajali navzgor in navzdol, a mi smo rasli. Tudi sedaj rastemo in se jačimo kot stranka krščanskega ljudstva, kot stranka socialnih idej in dela.

Slovensko ljudstvo je po svojih tisočih zaupnikih danes sklenilo, da na poti, započeti po dr. Kreku gremo dalje, da si utiramo nove poti v metežu socialnih zapletkov in bojev. Naše delavske in kmetijske množice prešinja zavest, da bo krščanska organizacija s širokim socialnim obzorjem kljubovala vsem viharjem socialnih bojev, ki nas čakajo. Naš program in naša disciplina in organizirana armada delavnih slojev nam je porok, da bomo ostali, ko bodo drugi ležali strti in zmleti na tleh.

Mi gremo naprej, mi korakamo po novih potih v boj za ljudstvo in njegove pravice.

Politične novice.

+ Lepo priznanje. Obrekovanje srednjega kot najbolj krščanskega veka je bilo vedno zelo priljubljeno orožje v rokah političnih svobodomiselcev vseh barv. Zato je vredno zabeležbe, ako najdemo kje med njimi objektivnejšo sodbo o temnem srednjem veku. V »Arbeiterztg.« dne 4. t. m. čitamo članek nekega K. L., ki dokazuje, da je danes prva zapoved in pogoj za vsako kulturo: trdo delo. Tu čitamo med drugim: »Najlepša duševna kultura v časih Lessinga in romantike se je širokih slojev ljudstva seveda le malo dotikala. Vendar pa kmetje in poljedelci v Nemčiji kljub temu niso živeli v surov. barbarstvu, marveč pod poznejšimi učinki prejšnjega, srednjeveškega kulturnega reda, katerega slabotna luč je razsvetljevala njihovo skromno urejeno življenje. Mase modernih velenj pa nimajo nobene preteklosti, ne poznajo nobenih urejajočih očetnih šeg. Ako jim draginja odreče vsa kulturna sredstva, potem se bo razprostrla nad njimi duševna tema kakor strupena megla.« Ali niso v tem priznanju obsežena kolikor toliko obtožba socialne demokracije? Toliko desetletij si že prisvajajo edino pravico zastopstva teht mas, mnogo je delala med njimi, na stotisoče jih pridobila za svoje ideje. Kako da se ji ni bolj posrečila njih vzgoja, da ni mogla med njimi vpeljati dobrin, trdnih šeg, ki bi bile sposobne vzdržati velike viharje, katerim jih je ravno ona vodila nasproti, kako da jim ni mogla prižgati vsaj »slabotne luči«, ki bi jim svetila tudi

v najglobljejšo temo? Ali je krivda v načelih ali v delu socialne demokracije? Mi krščanski socialci vsekakor vemo, da naša načela in naše delo, da naše množice tudi v najhujših urah ne bodo odrekale in da bodo v morebitnem splošnem metežu živeli dela in reda.

+ Nemška Avstrija danes in jutri. Avstrijski državni kancelar dr. Renner priobčuje v »Arbeiterzeitung« uvodnik, v katerem govori o delu, ki ga je do danes izvršila sedanja koalicijska vlada in njenih bodočih končnih nalogah. Predvsem naglašja, da je sedanja koalicija krščanskih socialcev in socialnih demokratov, ki jih loči zgodovina in načela, le začasna, vsiljena od zunanjih razmer; vendar pa jo družiti in krepiti skupna želja in volja za dobrobit prebivalstva in države. Zato je tudi v tem usodepolnem poldrugem letu s sodelovanjem narodne skupščine in svojih strank zmogla delo, ki ga mora priznati in spoštovati tudi najhujši nasprotnik. Zunanji svet to tudi brez pridržka priznava, v notranjosti pa kali javno mnenje takojmenovani »nepripranski« tisk, ki je užaljen in ne more pojmiti, da se vlada zanj ne zmeni in vlada mimo njega. Nato navaja Renner dosežanja glavna dela koalicije: Dala je državi porabno zaslonno ustavo, ustanovila ter izpopolnila republikanske uredbe; sklenila je zunanji mir, o katerem se ni nihče dokazal, da bi bil mogel ob danih razmerah skleniti boljšega; z dobro premišljenimi odredbami je ohranila notranji mir in preprečila državljansko vojno, dasi so bile razmere slabše in razoranee nego v katerikoli drugi državi; kljub vsem težkočam je ohranila v teku in celo pospešila gospodarsko življenje ter ga z novim socialnim pravom postavila na čisto drugo temelje in zmagala brezposelnost; vzdrževala je neštete vojne žrtve in pripravila pot za njihovo trajno preskrbo; zadovoljila je najnujnejše zahteve državnih nastavljenecv in vpokojencev; napravila vojno armado in sklenila novo brambno ustavo in dovršila je končno pravi čudež, da je kljub zaprtiji in osamljenosti države prehranila prebivalstvo do današnjega dne in upa to storiti do nove letine. Sedaj čakata koalicijo še dve veliki nalogi: skleniti se morata trajna politična in finančna uprava; preje pa se mora razjasniti in določiti razmerje Dunaja in zapadne Ogrske, katere priklopitve se izvrši v najkrajšem času. S tem bo današnja koalicija dovršila in končala svoje poslanstvo. Vršile se bodo volitve, v katerih bo ljudstvo izvolilo nov parlament in s tem novo vlado. Dr. Renner zaključuje svoj članek s temi-le pomembnimi besedami, ki veljajo tudi nam: »Naj bo bodoča usoda republike kakršnakoli, naj se republika pridruži Nemški državi ali pa naj jo više moči potisnejo v gospodarsko zblizanje z donavskimi državami ali pa naj najde varnost svojega obstanka kot član više skupnosti v Zvezi narodov — vedno bo za nas najboljša, da stopimo v novo okolico kolikor mogoče urejeni, opomogli, kolikor mogoče krepki in samozavestni. Velika razlika je, ako dospemo na breg nove dežele v varnem čolnu z deloma rešenim imetjem ali pa kot potopljeni nagi in goli. Razumnemu in delavnemu tudi največja nesreča ne daje pretveze, da obupa sam nad seboj. Koncem koncev bo vedno naše lastno ustvarjajoče delo, ki nas bo rešilo.«

+ Deveta komunistična konferenca se je 29. marca otvorila v Moskvi. Ljening je naglašal, da je moč Rusije v centralizaciji njene discipline in njenih neizmernih žrtvah. Za vodstvo industrijskih podjetij se more vlada zaenkrat posluževati samo ljudi iz buržuazije, ki imajo potrebno tehnično izobrazbo; v bodoče pa se mora dočeti, da bodo mogli tudi delavci prevzemati vodilna mesta. — Trocki je povdaril, da se je mogla industrija obnoviti le potom mobilizacije.

Dnevne novice.

— Delavski zaupniki naj se danes ob 4. uri popoldne zbero v mali dvorani Ljudskega doma, da se porazgovorimo o važni zadevi. Pridite gotovo vsi!

— Kako se vračajo naši Amerikanci. Včeraj se je pripeljalo v Ljubljano par sto naših izseljencev, ki se vračajo iz Amerike domov. V Švici pa, kjer so nastopili pot skozi Nemško Avstrijo, je bila sicer pripravljena lokomotiva, toda brez premoga. Če so hoteli popotniki domov, morali so kupiti premoga. In vsak Amerikanec je naštel tri dolarje, pa je bilo premoga takoj dovolj. Blažena Nemška Avstrija!

— Sestanek jugoslovanskih škofov se na poziv zagrebskega nadškofa dr. Bauerja vrši 11. t. m. v Zagrebu; tako poročajo hrvatski listi.

— Živež za brezposelne delavce. Ministrstvo za socialno politiko je zahtevalo od centralne uprave gotovo količino živil za brezposelne delavce.

— Delo na drugi velikonočni praznik. Hrvatska deželna vlada je razglasila, da se sme na velikonočni ponedeljek, ki ne spada med zapovedane praznike, razpisati

povsod vršiti delo, posebno pa tam, kjer delavstvo to samo zahteva.

— Sedemurni delavni čas v uradih so ob enem z zvišanimi plačami uvedli v Avstriji. Uradni čas traja od 1/2 9. ure zjutraj do 1/4 4. ure popoldne.

— Umrli je bivši pravosodni minister v zadnjih treh avstrijskih vladah (Clam, Seidler, Hussarek) dr. Schauer, star 58 let.

— Sta pač dva huda petelina! pravi nadsvetnik Vedernjak, ko razpravlja o tožbi proti Lovrencu Hribarju, kateri je v Sv. Križu pri Kamniku 22. septembra l. l. pri Ocepkih ovajal z nožem Janeza Grintala. Priči Grintalu pravi g. prvostanik: »Če ste imeli takrat korajžo, da ste se tepli, morate imeti tudi korajžo, da vse poveste!« — V bolnišnici je bil Grintal nekaj čez 20 dni. Sodišče je obsodilo Hribarja na 4 mesece ječe in mora plačati Grintalu 952 kron.

— Smrt za steklino. Meseca januarja je stekel pes v Osijeku ogrizel 6 oseb, ki pa nikakor niso hotele v Pasteurjev zavod v Zagrebu. Sedaj sta dve osebi izmed ogrizenih umrli za steklino v najstrašnejših mukah.

— Če se zapre pot. Valentin Kralj iz Gamelnjov je zagrabil pot, po kateri se je hodilo čez njegovo posestvo; njegovemu sosedu Ignaciju Bizilju to ni ugajalo in je polomil ključavnico, s katero je zapiral vrata, s katerimi je zapiral omenjeno pot. Okrajno sodišče je obsodilo zato Bizilja na 48 ur zapor, katero kaznen je znižalo vzklicno sodišče na 20 kron globe.

— Počitniški domovi za vajence. Dunajski urad za ljudsko zdravje je že lani ustanovil več počitniških domov za vajence, v katerih je lani našlo sprejem nad 4000 oddih potrebnih moških vajencev. Letos je navedeni urad ustanovil še moderno urejen počitniški dom za vajence v Wieselbuhu (5 ur od Dunaja), kamor je za Velikonoč poslal 80 vajencev.

— Dunajski velikonočni trg. Za Velikonoč so prodajali na Dunaju meso povprečno po 150 K kg, celo konjsko meso je stalo 100 K kg, mesni izvleček 300—500 kron kg, a en zajec 300 K. Ako vpoštevamo razliko v valuti, moramo priznati, da je pri nas le še nekaj boljše, moralo bi pa biti seveda mnogo boljše.

— Zagrebški komunistični proces. 6. t. m. so na razpravi prečitali komunistično korespondenco, posebno Diamandsteinova poročila v Budimpešti o komunističnem delu v Jugoslaviji. Nalo sta govorila vojaški državni pravdnik dr. Antić, ki je zahteval obsodbo Diamandsteina, Kopanovića in Čopića in branitelj dr. Stefanović. Razsodba danes.

— Hrvatski pevci med Srbi. Zagrebško akademsko pevsko društvo »Mladost« prireja pod vodstvom svojega pevovalje Dobroniča turnejo po Srbiji in Vojvodini. 2. t. m. je društvo dospelo v Belgrad in bilo bratsko sprejeto.

— Za prebrano Belgada se je osnovala demska družba s kapitalom 1 milijon dinarjev, ki bo nabavila najnujnejše potreščine.

— Mogoče je nekaj ljudi umrlo, ker to meso crnčnega prešča jedli! pravi nadsvetnik Vedernjak Ivanu Mlinarju iz Stare Vasi, kateri je napravil iz mesa prešča, ki je ornil na rečici, klobase, katere je zamenjal z drugim blagom v zasedenem ozemlju. Sodišče je Mlinarja obsodilo na dva dni zapor.

— Ker sta kradla smreke in jesene, je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani bratom Janezu 3 in Jakobu Premozeju s Toškega čela 2 tedna ječe.

— Ni treba scafat, glave Vam ne bomo odrezali! pravi po končani razpravi nadsvetnik Vedernjak Neži Železnik z Lok, katere je ob neki »vohetci« žendarja krepko ozmerjala. »Bom ja!« odgovorila. Čez »pravico« se je takrat kregala. 24 ur so ji pridodili; »toda, mati, odzda naprej pamet, ker Vam lahko tiskano pokažemo, da zaslužijo taki grešniki tudi lahko 2 leti.

— Valute dne 6. aprila na zagrebski borzi: dolarji (100) 15.200 K; avstrijske krone (100) 65 K; bolgarski levi (100) 210 kron; carski rublji (100) 216 K; češkoslovaške krone (100) 193 K; angleški funti (1) 620 K; francoski franki (100) 1100 K; napoleonori (1) 630 K; nemške marke (100) 246 K; rumunski levi (100) 264 K; italijanske lire (100) 840 K.

Ljubljanske novice.

Ij Išče se starejša ženska k otrokom ter da bi pomagala pri gospodinjstvu. Več se poizve v pisarni, Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje.

Ij Hvaležnost tihotapcev. Odvetnik dr. Kobal se je peljal te dni k sv. Joštu pri Vrhniki na lov, kjer je spravil konja v hlev. Drugo jutro pa ni bilo več kobile v hlevu: tihotapci so jo ukradli odvetniku-zagovorniku in jo iztuhotapili preko demarkacijske črte. Kobilica je bila vredna 20.000 kron.

Ij Ukradeni sod natron kamna. Stanislav Strus, Gabrijel Krušnik in Janez Maček, kateri stanujejo v Mostah, so ukradli leta 1918 sod natron kamna in ga prodali

gostilničarju Janezu Krušiču za 3200 K. Pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije obtoženi priznavajo dejanje, le Krušič pravi, da ni vedel, da je bilo blago ukradeno. Sodišče je obsodilo Strusa na 6, Krušnika na 6, Mačka na 5 1/2 mesecev težke ječe, Krušiča pa na 500 kron denarne globe, oziroma na 50 dni zapor. Krušiča je zagovarjal dr. Ravnikar.

Ij Gosti z Via Tigor v Trstu na ljubljanskem policijskem ravateljstvu. Na veliko nedeljo popoldne je drž. varnostna straža na Viču aretirala Gerniniasija Angelo in Biazola Antona, katere sta privedena na policijsko ravateljstvo poslujočemu permanentnemu uradniku gosp. adjunkt Finku izpovedala, da sta prišla v Jugoslavijo iskat dela, ker v zasedenem ozemlju ni mogoče živeti. Popotnih listin nista imela nobenih; imela sta denarja 265 kron in sta rekla, da je to njun skupen denar. Ko je g. adjunkt Fink preiskoval njune stvari, je našel razglednico Gerniniasija, na kateri je bil njegov naslov označen Via Tigor, kjer so zapor v Trstu. Obenem je imel tudi izrezek iz »Piccolija« z dne 11. septembra 1919, v katerem se opisuje, kako so italijanski financarji lani cel voz moke ukradli v prostem pristanišču in so jih detektivji aretirali. Gerniniasij in Brazol sta bila tudi med tistimi financarji in sta sedela v zaporu v Trstu, odtam sta pa 2. aprila t. l. pobegnila v Jugoslavijo. V smislu § 39. k. zak. je policija navedena pobelega italijanskega financarja izročila državnemu pravdnistvu, da ju izroči sodišču v Trstu.

Razne novice.

r Pomanjkanje dela na Dunaju. Dunajski župan je pred kratkim sprejel častnikarje in se je izrazil, da gleda s strahom v bodočnost. Edino glede pomanjkanja dela so na boljšem. Pred časom je bilo tam 140.000 brezposelnih, zdaj se je znižalo na 54.000. V industriji se opaja v splošnem neko nazadovanje, posebno v izdelovanju pohištva, kjer so delali za izvoz, ki pa se ne more redno vršiti. Če bodo morali nekateri teh obratov prekiniti delo, se bo brezposelnost zopet povečala. Danes gre v prvi vrsti zato, kako bi zvišali produkcijo na Dunaju in tako zaposlili kolikor mogoče veliko število delavcev.

r Koliko stane dnevno soba v dunajskem hotelu? Uprava hotela v Hammeru na Dunaju je poslala tujcu, ki je imel tam doslej sobo za 25 kron dnevno, obvestilo, da mu poviša zaradi vedno večjih režij, najemnino na 82 kron 50 vinarjev dnevno. V slučaju, da bi v hotelu ne imel tudi hrane, se k temu prišteje še 50% doklade, torej 123 kron 75 vinarjev dnevno! — To je res že pravo hotelsko zločinstvo.

r Fotografiran govor. Prof. Randino je predaval v londonskem znanstvenem društvu o svojih poizkusih porabiti svetlobo v uprodukcijo govora. Za poizkuse je potreboval »fotofon«, ki ga je sestavil Graham Bell. Posrečilo se mu je fotografirati govor na kretni film in ga kasneje ponoviti. Fotofon je torej posebna vrsta gramofona. Pri zvoku človeškega glasu se tresse svetlobni žarek in tresljaji se prenašajo na desko iz selenija, na katero žarki jako močno vplivajo. Prof. Randino je napravil poizkus pred poslušalci. Fotografirani glas je bilo popolnoma jasno slišati.

r Bivši častniki. Stanje bivših avstrijskih častnikov v Nemški Avstriji ni zavdanja vredno. Nekaj jih je pristopilo v tuje armade, toda teh je le malo. Drugi se uče — služiti kruh. Pohajajo razne trgovske, poljedelske, bančne in druge tečaje. Nekateri so se posvetili mizarstvu, rezbarstvu, celo čevljarstvu. Mnogo jih je v kemičnih tovarnah, celo drvjarji so med njimi. Vsak hiti v službo, ki se mu ravno ponuja. Jasno je, da so ostali delavci proti tem bivšim častnikom radi njih prejšnjega staleža zelo nezaupljivi in jih ne gledajo radi, zato je njih stanje tem neugodnejše.

Narodno gledališče.

Opera.

7. aprila sredo: »Ksenija-Pagliacci«. Abonement izven urad. pred.
8. aprila četrtek: »Zongler«. Abonement E.
9. aprila petek: »Faust«. Abonement B.
10. aprila sobota: »Prodana nevesta«. Abonement izven.
11. aprila nedelja: »Ksenija-Pagliacci«. Abonement izven.

Drama.

7. aprila sredo: »Golgota«. Abonement A.
8. aprila četrtek: »Vrag«. Abonement izven urad. pred.
9. aprila petek: zaprto.
10. aprila sobota: »Salome«. Abonement izven.
11. aprila nedelja popoldne: »Trnulčica«. Abonement izven.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.